

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 1

2 Mart 2015 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.00

BAŞKAN: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şaban DİŞLİ (Sakarya)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Harun KARACA (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı 8'inci Toplantısını açıyorum.

Bugün 6 adet uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin ilk sırasında Katar'la imzalanan Askerî Eğitim, Savunma Sanayi ile Katar Topraklarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin Konuşlandırılması Konusunda İşbirliğine İlişkin Anlaşma yer alıyor.

Gündemin 2'nci sırasında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütüyle imzalanan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Merkezinin Kalıcı Olarak Taşınmasının Usullerine İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

Gündemin 3'üncü sırasında Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolü'nü görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin 4'üncü sırasında Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin 5'inci sırasında Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi yer alıyor.

Son olarak, gündemimizin 6'ncı sırasında Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi yer almaktadır.

Basın mensuplarımıza çok teşekkür ediyorum.

Gündemimizin 1'inci maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim, Savunma Sanayii ile Katar Topraklarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin Konuşlandırılması Konusunda İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı'nı görüşeceğiz.

(1/1038) esas numaralı Tasarı 10 Şubat 2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 20 Şubat 2015 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığına veriyorum.

Buyurunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Sayın Başkan, saygılarımı sunuyorum.

Söz konusu anlaşma Sayın Cumhurbaşkanımızın 14-15 Eylül 2014 tarihlerinde Katar'a gerçekleştirdikleri ziyaret öncesinde Katar tarafından önerilmiş, daha sonra ülkemizce olumlu karşılanmış ve anlaşma 19 Aralık 2014 tarihinde iki ülke Savunma Bakanları tarafından burada, Türkiye'de Katar Emirinin Türkiye'yi ziyareti sırasında imzalanmıştır. Anlaşma askerî eğitim, savunma sanayi, ortak askerî tatbikat ve taraflar arasında kuvvet konuşlandırılması alanında iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Genel olarak anlaşmada iki tarafın askerî birim ve kuruluşları arasında iş birliği ve karşılıklı ziyaretler, liman, havaalanı, askerî kurum ve tesislerin ziyareti, taraflar arasında heyet değişimi, ortak manevra ve tatbikatlara katılmak üzere gözlemci davet edilmesi, ikili manevra ve askerî eğitimlerin iyileştirilmesi ve geliştirilmesiyle ilgili bilgi alışverişinde bulunulması, askerî manevra ve tatbikat alanında eğitim verilmesi, bilgi alışverişinde bulunulması, insani yardım sağlanması, taraflar arasında personel ve askerî ekipman mübadelesinde bulunulması, savunma sanayi alanında iş birliği yapılması, terörizmle mücadele iş birliğinin yapılması gibi ana hedeflere yöneliktir.

Ülkemiz Körfez ülkelerinin güvenlik ve istikrarına büyük önem vermekte ve bu ülkelerle ilişkilerimize stratejik bir perspektiften yaklaşmaktadır. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın bizim hem ikili bazda hem bölgesel bazda siyasi, ekonomik, askerî nüfuzumuzla da doğru orantılı olduğunu düşünüyoruz ve onaylanmasının yararlı olacağına inanıyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Millî Savunma Bakanlığı temsilcimizi de bir dinlemek istiyoruz.

Buyurunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI HÂKİM ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Dışişleri Bakanlığının sunumuna katılıyoruz. Askerî eğitim, savunma sanayi, ortak askerî tatbikat ve tarafların kuvvet konuşlandırılması alanında iş birliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anlaşmanın her iki tarafın ikili ilişkileri geliştireceği yönünde bir kanaatimiz olduğunu değerlendiriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 2

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa söz vereceğim.

Öncelikli olarak Sayın Oktay Ekşi, buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, önce, benim mi saatim yanlış yoksa burada kullanılan saat mi yanlış, onu anlayamadım ama geç kaldığım için üzgünüm.

Asıl söylemek istediğim şu: Eğer toplantı başlamadan evvel gelebilmiş olsaydım yani ilk dakikalarında burada olsaydım zatialinizin dikkatine özellikle bir noktayı sunmak ihtiyacını duymuştum, onu dile getirecektim. İzninizle, önce ona değineyim.

Sevgili Başkan, Dışişleri Komisyonunun bu toplantısı bildiğimiz gibi birkaç kere değiştirildi, saati değiştirildi. Zarafetiniz sayesinde de bunlardan biz haberdar olduk zamanında. Ancak, öyle zannediyorum ki Komisyon sekretaryasının dikkatinden kaçan veya zatialinizin dikkatinden kaçan bir husus var. Gelen mektuplarda bu Komisyonun milletvekili sıfatı taşıyan üyelerine mektubun sonunda “Bilgilerinizi rica ederim.” diyorsunuz veya deniliyor. Bu -eğer benim bildiğim yanlış değilse- devlet bürokrasisinde aşağı bir kademeye dönük yazışmalarda kullanılan bir ifadedir. Milletvekilleriyle komisyon üyeleri arasında hiyerarşik bir ilişki yoktur. Zatialiniz bu Komisyonun Başkanısınız, Komisyonu temsil yetkisine sahipsiniz ve hepimiz adına da elbette yeri geldiğinde bu yetkiyi kullanırsınız ama Komisyon milletvekillerine gönderilen mektup herhâlde “Bilgilerinizi rica ederim.”le bitmez. İstirham ediyorum, bundan sonra aranızda bulunmayacak bir arkadaşınız olarak sonraki dönemlerde de özellikle dikkate alınması umuduyla söylüyorum, milletvekilliğinin üzerinde hiyerarşik herhangi bir makam yoktur, Cumhurbaşkanını da dâhil olmak üzere söylüyorum, milletvekilliğinin üzerinde bir makam yoktur. Bu nedenle...

BAŞKAN – Bir şey soracağım Sayın Ekşi. Bu yeni mi dikkatinizi çekti? Daha önceden farklı bir uygulama...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Daha öncelerde dikkatimi çekmemiş olabilir.

BAŞKAN – Onu ben merak ediyorum. Benim çünkü hiç bugüne kadar dikkatimi çekmedi.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Yani, istirham ediyorum, bu Meclisin kimliğine, görmesi gereken saygıya aykırı pek çok örnek taşıyorum zihnimde, bunlar da azalsın diye uğraşıyorum, onlardan biri bu olduğu için dikkatinize sunma gereğini duydum. Birinci nokta bu Sayın Başkan.

Eminim ki sizin kişiliğinizle ilgili izlenimlerim böyle bir hatayı bir daha tekrar etmeyi engelleyecektir.

İkincisi, Sayın Başkan, az önce arz ettiğim gibi -birkaç dakika geç kaldığım için- Dışişleri Bakanlığı adına verilen bilgiyi tam olarak tabii duymadım ama merak ettim bu anlaşmayı dün akşam incelerken. Hangi ihtiyaç Katar’la bizim aramızda, bir ifadeye göre karşılıklı, bir başka yerden bakınca da tek taraflı olarak silahlı kuvvetleri öbür ülke topraklarında bulundurmaya gerektiriyor? Doğrusu bunu kendi bilgimle bulamadım, yanıtlamadım. Umarım Dışişleri Bakanlığı adına ve Millî Savunma Bakanlığı adına burada bulunan dostlarımız bu konuda bilgi verirler.

Merak ettiğim bir nokta daha var. Hangi Arap ülkesiyle biz böyle karşılıklı asker konuşlandırma anlaşması yaptık ve bu anlaşmalara dayalı olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden hangi nedenle, ne kadar askerî personel -varsa- o ülke topraklarında konuşlandırıldı? “Konuşlandırmak” kavramı askerî bir kavram olduğu için, bendeniz de kendimi sınırlandırarak o konuda fazla bir şey söylemek istemiyorum ama bunun, askerî açıdan birliklerin belirli bir yerde uzunca bir süre bulundurulması anlamına geldiğini düşünerek anlaşmanın niçin bu konuşlandırmaya ilişkin hüküm taşıdığını ayrıca merak ediyorum. İstirham ettiğim husus, bu konuda da aydınlatılmak.

Anlaşmanın takdim yazısında Katar topraklarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin konuşlandırılmasından söz ediliyor ama içeride, gerekçede, “karşılıklı” taraflar arasında kuvvetlerin konuşlandırılması, iş birliğinin güçlendirilmesi için mekanizma kurulmasından söz ediliyor.

Bir de izin verirsiniz, karşılıklılık, birinci maddede olacak, eğer yanlış anlamadıysam... Onu arıyorum ama şu anda bulamadım. Karşılıklı silahlı kuvvetlerin öteki ülke topraklarında konuşlandırılacağına ilişkin hüküm var diye konuşuyorum. Eğer yanlışım varsa düzeltilmesinden mutluluk duyacağım. Eğer öyleyse, benim bu beyanıyla ilgili değerlendirmemde bir yanlışlık yoksa Katar silahlı kuvvetlerinin Türkiye’de nerede, niçin, hangi amaçla konuşlandırılması söz konusudur, bunu ben merak ediyorum.

Son bir nokta Sayın Başkan, bu bir askerî iş birliği anlaşması, niteliği itibarıyla. Onun içinde terörizmle mücadele iş birliğinin de yer almasını, doğrusu, anlaşmanın yapısıyla uyumlu hissetmedim. Bu konuda da, hangi ihtiyaçla bu hüküm konmuştur, açıklanırsa sevinirim.

Son bir nokta, izin verirsiniz, sözlerimi tamamlarken aklıma geldi: Mutabakata varacakları herhangi bir başka alanda iki ülkenin... Şöyle söyleyeyim, tekrar ediyorum: “Mutabakata varacakları herhangi bir başka alanda iş birliğine ve Katar devletinde konuşlandırılmak üzere personel ve ekipman gönderilmesine müsaade ederler.” diyor anlaşmanın 4’üncü maddesinin sonu. Zatialinizin de üye olduğu dönemde ve Sayın Volkan Bozkır’ın başkan olduğu dönemde burada sayısız defa bu anlaşmalarda net olmayan bağlantı hükümlerinin çok büyük sakıncalar doğuracağını ifade ettik. Bendeniz ifade edenlerden biriyim, pek çok arkadaşımız burada bu hususun anlaşmalarda dikkate alınmasını, iki ülkenin yükümlülüklerinin anlaşmaya net olarak konmasını ısrarla talep ettik. Son gelen anlaşmalarda, karşımıza gelen anlaşmalarda bu pek yoktu. Yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 3

buradaki ricalar, buradaki istekler dikkate alınmış gibiydi. Şimdi, burada, bu 4'üncü maddenin birinci fıkrası diyeyim yahut giriş fıkrası, orada, herhangi bir başka alanda iş birliğinin neleri kapsayabileceğinin hiç değilse burada net olarak ifade edilmesini istirham ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ekşi.

Buyurunuz Sayın Hükümet temsilcimiz, bunu cevaplayalım.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Söz konusu anlaşmanın ihtiyacı ülkemizin hem Katar'la ikili ilişkileri ve iş birliği hem de bölgesel konulara bakışıyla izah edilebilir. Hem bizim Körfez'de diğer Arap ülkeleri olan Suudi Arabistan, Umman, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'yle daha önce yaptığımız askerî iş birliği anlaşmalarıyla hem de Katar'la daha önce yine yaptığımız başka askerî iş birliği anlaşmalarıyla uyumlu bir anlaşma olduğu düşünülmektedir. Bizim de dünyaya stratejik bakışımızın önemli bir unsuru olarak bu anlaşmayı görmekteyiz. Hem ikili hem bölgesel bazda bölgenin güvenlik ve istikrarını desteklemek ve buna katkı yapmak amacı güdülmüştür. Türkiye'nin bölgedeki hem siyasi hem ekonomik hem sosyal nüfuzuna, askerî savunma sanayi iş birliği, eğitim, tatbikatlar gibi konularda da dediğim gibi, daha önce saydığım ülkelerle yaptığımız anlaşmaların devamı niteliğindedir. Esasen, konuşlandırma meselesi “Eğitim ve ortak tatbikat amacıyla” diye belirtilmiştir. Ayrıca, söz konusu konuşlandırmanın daha sonra ilgili birimler, askerî birimler arasında bir mutabakatla yeniden belirleneceği de izah edilmiştir. O bakımdan, bu anlaşmanın hem ikili hem bölgesel ilişkilere hem stratejik bakışımıza hem de daha önce Katar'la ve diğer Körfez'deki ülkelerle imzaladığımız Savunma Sanayi, Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması, Askerî Alanda Mutabakat, Askerî Eğitim İş Birliği Muhtırası gibi belgelerle uyumlu ve devam niteliğinde olduğu için bunun da yararlı bir anlaşma olacağına inandık. Dediğim gibi, söz konusu konuşlandırma eğitim ve ortak tatbikat amacıyla, ayrıca, zamanı geldiğinde, ihtiyaç duyulduğunda askerî birim ve kuruluşlar arasında varılacak yeni bir teknik mutabakatla şekillenecek.

Söyleyebileceklerim bu kadar şu aşamada.

BAŞKAN – Burada “mutabakata varacakları herhangi bir başka alanda iş birliğine müsaade edecekleri” ifadesiyle ilgili, Sayın Ekşi'nin gündeme getirdiği maddeyle ilgili. Bu hangi ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır, onu biraz daha açıklığa kavuşturabilirsek...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Orada geniş tutulmasına çalışılmış. Esasen 4'üncü maddede, 1, 2, 3'ten başlayarak çok geniş bir şekilde “13, 14, 15, 16...” diye de sayılmış. Bu iş birliğinin hem eğitim hem lojistik hem askerî hem savunma hem savunma sanayi hem terörizmle mücadelede diye giderken, geniş bir alanda yorumlanabilmesine imkân sağlamak için söylenmiş. Başka spesifik bir nedeni olduğunu düşünmüyorum onun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Sayın Ekşi, kısaca...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Tabii, kısaca...

Efendim, lütfettikleri bilginin yeterli olmadığını kısaca ifade edeyim ama asıl söylemek istediğim şu: 16 madde yahut 16 şık sayılıyor, yetmiyor bir de “Başka herhangi bir alan söz konusu olursa orada da iş birliği yapacağız.” deniyor. Bu iki ifade birbiriyle çelişen bir tabloyu ortaya koyuyor. Eğer 16 şık sayıldıysa zaten ihtiyaçlar tek tek sayılmış demektir. Bir sonrakine 17'yle başlayıp 1.017'ye kadar sürebilecek ihtimalleri içeren bir ifade kullanmaya sanıyorum ki hem ihtiyaç yoktur hem de doğru değildir. Bunu kayıtlara geçirmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Ekşi.

Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ben de aynı konuya gireceğim. Sayın Ekşi birtakım tereddütlerini ve bu anlaşmayla ilgili açık kalan noktaları belirtti. Onlara, tabii, ben de katılıyorum o söylediklerine. Bu anlaşma esasında ilginç bir anlaşma. Yani bu anlaşma benim şimdiye kadar burada dört sene Dışişleri Komisyonunda yapmış olduğum çalışmalar sırasında başka ülkelerle yapılan askerî iş birliği anlaşmalarından farklı bir anlaşma. Zaten bu şeye de baktığımız zaman, elinizdeki belgeleri de izlediğiniz zaman, tetkik ettiğiniz zaman görüyorsunuz ki zaten “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşması” diye bir anlaşma 23 Mayıs 2007 tarihinde imzalanmış ve yürürlükte. Şimdi, böyle olduktan sonra, bu anlaşmanın tek amacının kuvvet konuşlandırması olduğu görülüyor ve onu perdeleyecek birtakım ifadeler var bunun içerisinde. Ben, Sayın Müsteşar Yardımcısının söylemiş olduğu gibi, bu konuşlandırma işinin eğitim, savunma sanayi, ortak askerî tatbikatla bağlı olduğuna dair bir ifade burada, Türkçesinde de, İngilizcesinde de görmedim. “ve” diyor çünkü “bağlamında” demiyor. Diyor ki: “İşbu anlaşmanın amacı askerî eğitim, savunma sanayi, ortak askerî tatbikat ve taraflar arasında kuvvetlerin konuşlandırılması alanında iş birliğinin güçlendirilmesi.” Kuvvetlerin konuşlandırılması arasında bir iş birliği söz konusu olmaz ancak bu konuda bir anlaşma yapılır

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 4

ve kuvvet konuşları, bunun amacını çok açık şekilde bu Komisyonun bilmesi lazım. Yani, arkasından, zamanı geldiğinde genişletileceğinden de bahsediliyor. Nedir bunun maksadı, onu anlamamız lazım. Bunun maksadı “Eğit, donat.” demiş olduğumuz ve birtakım silahlı muhalefet güçlerini Suriye’de mücadeleye sürmek üzere yapılacak olan eğitimlerin Katar’la mı bizim bir birliğimiz tarafından verilmesi ve onun için orada bir eğitim birliğinin konuşlandırılması mı? Yoksa, biliyorsunuz, Katar aynı zamanda Amerikan Merkezî Kuvvetler Komutanlığı, CENTCOM’un da üssünün bulunduğu yerdir. CENTCOM nezdinde bir “task force” dedikleri görev kuvveti mi oluşturuluyor ve bu görev kuvvetine Türkiye de mi katkıda bulunacak? Çünkü burada, okuduğunuz zaman, Deniz Kuvvetlerinden, Hava Kuvvetlerinden ve Kara Kuvvetlerinden de bahsediliyor. Bu, üstü bir sis perdesi içerisinde önümüze gelmiş bir anlaşma. Bu şekliyle bu anlaşmanın bu Komisyondan geçmesi doğru olmaz, Genel Kurulda da bu konunun ele alınması doğru olmaz diye düşünüyorum. Bu konuda çok açık bilgi verilmesi lazım Dışişleri Komisyonuna ve oradan da Büyük Millet Meclisine.

Şimdi, buraya baktığımız zaman, “Terörizmle iş birliği de niçin bunun içerisinde yer alıyor?” diye sordu Sayın Ekşi. Terörizmle iş birliğinin de bunun içerisinde yer alması benim biraz önce söylemiş olduğum düşünceleri bir şekilde doğruluyor gibi olabiliyor. Yani bu, Katar’la birlikte o bölgede bir operasyon hazırlığı mı var, yoksa eğitim hazırlığı mı var, ne var, onu anlamak lazım. Geri kalan anlaşmanın içerisine baktığımız zaman, esas bunun hep konuşlandırılacak olan kuvvetler neye tabi, kime tabi, nasıl gelecek, nasıl gidecek, onlarla ilgili. Bu da Anayasa’nın 92’nci maddesiyle ne kadar uyuyor, ona da bir bakmak lazım. Yurt dışında askerî birlik konuşlandırmak Anayasa’nın 92’nci maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına tabi bir tezkere geçmesi lazım. Bütün bu konularda bir açıklık bekliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Korutürk.

Buyurunuz Sayın Hükümet temsilcimiz. Bu konuda arka planla ilgili daha doyurucu bir açıklama Komisyonumuza yapabiliyorsanız memnun oluruz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Şimdi, birincisi, bu Anayasa’nın 92’nci maddesiyle ilgili. Zaten anlaşma yapılmasının ve yüce Meclise sunulmasının sebebi o. Meclis tarafından uygun bulunduğu zaman zaten bu uluslararası anlaşma statüsüne geleceği için bu yüzden Meclisin onayına sunulmuş ve yapılmış bir anlaşma.

İkincisi, bu konuşlandırma konusu dediğim gibi 4’üncü maddede şekillendirilmiş, detaylandırılmış ve yine orada da eğitim ve ortak tatbikat amacıyla Katar devleti topraklarında konuşlandırmadan bahsediyor.

Üçüncüsü, bu konuşlandırma bu anlaşmayla otomatik olacak bir şey değil, daha sonra ihtiyaç doğduğunda tekrar teknik olarak bir mutabakatı ve onun da onayı sürecini gerektiriyor. Bunları söyleyebilirim.

Ayrıca, birtakım şu anda güncel ihtiyaçların belirlenmesiyle daha sonra ileride ortaya çıkabilecek ihtiyaçları da belki ayırmak bakımından öyle bir ifade kullanılmış olabilir daha genel anlamda.

Söyleyebileceklerim bunlar.

BAŞKAN – Peki yani jeopolitik gelişmeler açısından bakıldığında bu anlaşmayı önceliklendiren bölgede farklı bir gelişme yaşandı mı? Mesela İngiltere’nin, Amerika’nın faaliyetleri olabilir, bu konuda da ufak bir...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Tabii, yani İngiltere’nin, Fransa’nın, Amerika’nın oralarda çeşitli askerleri konuşlandırmaları, üsleri var. En son hatta Bahreyn’de İngiltere’nin vardı. Ama mesele sadece “Onların var bizim de olsun.” anlamında değil, bunlar tabii ki perde arkasında olan, tarihin içinde olan, en yakında da Bahreyn’de olan bir gelişme ama bu bölgeyle son yıllarda bu kadar yoğun ilişkilerimiz varken ve her alanda geliştirmişken bölgenin karşılaştığı birçok riske karşı da Türkiye’ye ihtiyaç duydukları ve Türkiye’den talep ettikleri bir alanda, ki Katar önermişti bunu, bizim de bu talebe ve ihtiyaca cevap vermemizin bölgesel, tarihsel bir sorumluluğumuz olduğuna da inandığımız için.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Korutürk, kısaca...

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Hayır, çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Sayın Ekşi “Başka bir Arap ülkesiyle böyle bir birlik konuşlandırma şeklinde, kuvvet konuşlandırma şeklinde anlaşmanız var mı?” diye sormuştu. Bir de onun cevabını rica edeyim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Yani ileride de bu tip benzer anlaşmalar, başta Körfez ülkeleriyle ve diğer ülkelerle de, Arap ülkeleriyle de olabilir, yani onlarla da öyle.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Şu anda yok.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Konuşlandırma anlamında. Yoksa, geri kalan bütün içerikle ilgili birçok Arap ülkesiyle var zaten.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ali Haydar Öner, buyurunuz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 5

Hangi acil ihtiyaçtan karşılandığı anlaşılamayan bir tasarruf... Çünkü 19 Aralıkta anlaşma imzalanmış, 10 Şubatta Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmiş, 20 Şubatta da Komisyona intikal etmiş. Bugün ayın kaçı? 2 Mart. Yani Komisyonda da olağan toplantı gündeminde görüşülüyor. Bizim toplantılarımız çarşambaları oluyor, bazen perşembeleri oluyor. Benim anımsayabildiğim kadarıyla ilk defa pazartesi günü oluyor ve 3 defa toplantı saati değiştirilerek, gümrükten mal kaçırıcısına bir girişimle karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Türkçede çok güzel bir söz var: Acele işe şeytan karışır.

Birleşmiş Milletlerin bu doğrultuda bir kararı var mı? Üyesi olduğumuz NATO'nun bu doğrultuda bir planı, programı, tavsiyesi, iması var mı? Sayın Cumhurbaşkanı Katar'a gitmeden önce veya gittikten sonra böyle bir şey öngörmüş. Katar ne kadar stratejik önemi olan bir ülke ki? Daha stratejik açıdan önemli olan ülkeler var. Bildiğimiz kadarıyla Katar bir krallık, yarı emirlik, yarı krallık ama antidemokratik niteliği ortada. Acaba Katar'da da Arap Baharı'ndan mı korkuluyor yoksa gerçekten uluslararası bir iş birliğine mi ihtiyaç duyuluyor? İhtiyaç duyuluyorsa, bunun, Birleşmiş Milletlerde veya NATO'da işaretleri olur, o doğrultuda hareket edilir.

"Zamanı geldiğinde" muğlak bir kavram. Niye şimdi geldi, şimdi zamanı mı peki? Diğer Arap ülkeleriyle yok ve biz Dışişleri Komisyonunda genel olarak mutabık kalarak tasarıları kabul ediyoruz, Genel Kurula sevk ediyoruz. Bu girişim bize pek hayra alamet bir girişim gibi görünmüyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cevabı almadan kısa bir açıklama yapayım.

Komisyon toplantımızın bugün bu saatte yapılması sadece pratik sebeplerden kaynaklanıyor. Öncelikli olarak ben Dışişleri Komisyonu ve Savunma Komisyonu Başkanları Toplantısına katılmak için Litvanya'ya gideceğim Çarşamba günü, aynı zamanda da hafta içi Meclisimiz çok geç saatlere kadar, sabahlara kadar mesai yaptığı için Komisyon üyelerimizi daha uygun bir zamanda toplantıya davet etme düşüncesiyle ve pratik nedenlerle Komisyon toplantı saatimizde değişiklikler yaşandı. AK PARTİ grup toplantısını da düşünerek değişiklik, tekrar değişmek durumunda kaldı, yoksa Katar'la ilgili anlaşmayla ilgili olmadığını ifade edebilirim.

Sayın Hükümet temsilcimden...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben şunu çıkarabilir miyim Sayın Başkanım izninizle? Yani "AK PARTİ grup toplantısı" dediğiniz toplantı da salıdan pazartesiye alındı.

BAŞKAN – Pratik nedenlerden kaynaklandı.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Haftaya yeniden iç güvenlik paketi söz konusu, yeniden mi on sekiz buçuk saat, yirmi saat, on dört saati aşan sürelerde çalıştırılmaya icbar edileceğiz? Ama tak diye bir emir geldi bugünlerde şak diye yapılmaya kalkışılmasın.

BAŞKAN – İnşallah muhalefetle iş birliği içinde daha güzel çalışmalar ortamı içerisinde...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Her makul konuda iş birliği yapmaya hazırız efendim.

BAŞKAN – ... iç güvenlik yasasında da çok uzun saatlere kalmadan mesaiyi bitirme imkânı olur.

Sayın Hükümet temsilcimiz, Sayın Ali Haydar Öner Bey'in yorumları üzerine açıklama yapmak ister misiniz?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Birkaç cümle arz edeyim.

Bu anlaşmayı şu anda Katar onayladı, bu yüzden de gerekli çalışmaları ve komisyonların kurulabilmesi için onların da onaylamasını takiben ve bizim buna karşılık olarak komisyonlarımızı hazırlayabilmemiz için bu anlaşmanın onaylanmasında acele ettik.

İkincisi: Katar'ın tabii Körfez'de ve civarımızda stratejik öneminden bahsedildi. Türkiye'nin Körfez İşbirliği Konseyi'yle stratejik diyalogla başlayan ve son dönemde yoğunlaşan ilişkileri var. Hem ekonomi alanında hem siyaset ve kültür alanında ve birçok alanda son yıllarda yoğun ziyaretler ve temaslarla bu ilişkileri geliştirme gayreti içindeyiz. Bu Körfez İşbirliği Konseyi'nin stratejik diyalog kapsamında toplantıları askerî boyuta da taşıma niyetimiz var. Ayrıca son dönemde Bakanımızın ziyaretleri ve en son bugün Cumhurbaşkanımızın Suudi Arabistan ziyareti de Körfez'le olan yoğun trafiğimizin diğer göstergeleri. Bu bakımdan Körfez'in stratejik önemi ve bunun içinde Katar'ın ve diğer Körfez ülkelerinin de önemi izahtan varestedir düşünüyorum.

Sayılarımla.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bir küçük not: Zaten 2007'de de 23 Mayıs'ta imzaladığımız bir anlaşma var, Askerî Alanda Eğitim Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması var. Bu çok farklı bir anlaşma, diğer ilişkileri sürdürmek için 2007 tarihli anlaşmanın yeterli olduğu kanısındayım.

Teşekkür ederim.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, iki ülke arasında karşılıklı askerî alanda bir anlaşma.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 6

Ben ilk önce buradaki değerli bürokratlarımızdan bu Katar dediğimiz ülkenin kara, hava ve deniz kuvvetleri, cesameti, silah gücü konusunda bilgi edinmek istiyorum. Karşılıklı olarak iş birliği yaptığımız silahlı kuvvetlerin eni boyu nedir, bunu bir bilelim.

İkincisi: Asker konuşlandırılması konusu çok konuşuldu, çoğuna katılıyorum. Sayın Müsteşar Yardımcımız hemen hemen bu konudaki bütün sorulara cevap verirken “Körfez’e stratejik bakış açımız” diyor. Lütfen ben, Dışişleri Bakanlığının somut olarak bu Körfez’e stratejik bakış açısı nedir, onu öğrenmek istiyorum.

Bir madde daha var, 2’nci maddenin (2)’nci bendi var: Bir anlaşmada bu 2’nci maddenin (2)’nci bendi gibi yazılmış bir cümle çok enteresan: “İhtiyaç durumunda, imkân dâhilinde, üzerinde mutabakata varılacak usullere göre.” Ya, şu 2’nci bendi bu anlaşmaya yazmasak bu anlaşmanın uygulanması bakımından size engel teşkil edecek herhangi bir şey olabilir mi? Bu kadar muğlak bir ifadeyi biz burada niye onaylayalım? Bunun içine her şey girer. Bu konuda da ben bilgi rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Toskay.

Buyurun, Sayın Hükümet temsilcimize söz veriyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Bu Katar’ın askerî durumunu size yazılı olarak arz edelim. Belgenin stratejik bakımdan önemi, hem tarihsel olarak hem ekonomik olarak hem siyasi olarak bu bölgedeki ülkelerle birçok yönden köklü, derin bağlarımız var. Bunların hepsiyle hem tarihte kültürel hem günümüzde yoğun ilişkiler geliştirdik ve geliştireyoruz. Bu bölgenin ve oradaki zenginliklerin, kaynakların, Körfez’in dünyanın diğer taraflarına açılımda önemli rolü var. Bu bakımdan, Türkiye’nin bu bölgeyle ve bütün civar bölgelerle olduğu gibi, Kuzey Afrika’yla, Orta Doğu’yla, Kafkasya’yla, Balkanlarla olduğu gibi geçmişten gelen yoğun girift ilişkileri var. Bu ilişkilerin her biri bizim bu bölgeyle ve bu ülkelerle geleceğimiz olduğunu, onlarla şu ana kadar getirdiğimiz ilişkileri daha da kapsamlı hâle getirmenin bizim yararımıza, avantajımıza olduğunu gösteren olaylardır. Bu yüzden, bizim buraya bakışımız stratejik derken hem geleceğe dönük hem uzun vadeli demek istedim hem de geçmişten geleceğe taşıdığımız birçok unsurun bizim birtakım anlaşmalarla -kültür, ekonomi, askerî, savunma sanayi- pekiştirmek, yoğunlaştırmak ve bunlardan azami fayda sağlamak olduğunu söylemek istedim.

Katar’la ilgili askerî durumu da, dediğim gibi, size yazılı olarak tek bütün güçleri itibarıyla arz ederim.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – 2’nci maddenin (2)’nci bendiyle ilgili bir sorum vardı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Tamam, anladım efendim.

Başta söylediğim gibi -bu diğer bir madde için de söylenmişti- yani şu anda tespit edilen gündelik ihtiyaçlar buraya sıralanmış durumda bu anlaşmada ve zamanı geldiğinde, dediğim gibi, konuşlandırma da dâhil teknik gruplar arasında tekrar mutabakata varılacak unsurlar var. Bu da daha ileride tekrar yeni ihtiyaçlar ortaya çıkması durumuna matuf olarak konmuş bir madde.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Toskay.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Bunu anlıyorum da o zaman şöyle oluyor: Yani, bu anlaşmayı siz biraz evvel söylediğimiz 2’nci maddenin (2)’nci bendi üslubunda yazılmış 4 tane maddeyle getirseniz ve buradan geçerseniz biz burada hiçbir teknik detayla da uğraşmayız o zaman, o da mümkün. Ama, bu 2’nci maddenin (2)’nci bendine ihtiyaçlar bunu gerektirdi diye sizin atacağınız adımlar mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimini ve bilgi sahibi olmasını gerektiren konular da olabilir. Biz bu maddelerden, açıkça söyleyeyim, Dışişleri Komisyonunda -ben kendi hesabıma söyleyeyim- bu tarzda yazılmış maddelerden rahatsızız.

BAŞKAN – Sayın Yalçın, bu konuyla ilgili Komisyonumuza ifade edebileceğiniz ek bir değerlendirme var mı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Yok efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz olmadığı hasebiyle bunun dışında, tasarının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KATAR DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ EĞİTİM, SAVUNMA SANAYİİ İLE KATAR TOPRAKLARINDA TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN KONUŞLANDIRILMASI KONUSUNDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 19 Aralık 2014 tarihinde Ankara’da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim, Savunma Sanayii ile Katar Topraklarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin Konuşlandırılması Konusunda İşbirliği Anlaşması’nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 02/03/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 7

Tasarının 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Madde üzerinde söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Madde üzerinde mi?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Şimdi, Körfez girişinde daha stratejik konumda olan Birleşik Arap Emirlikleri var.

Onlarla da böyle bir iş birliği düşünüyor mu?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Hükümet temsilcimize yöneltildi soru.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Birleşik Arap Emirlikleri'yle savunma sanayi alanında iş birliği mutabakat muhtıramız var.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Konuşlandırma şeklinde...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Onu arz etmeye çalışıyorum.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Peki.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – İlişkilerimiz bu askerî ve savunma sanayisi alanında bazı dokümanlarla belirlenmiş. Daha önce de arz ettiğim gibi, gelecekte Körfez'deki diğer ülkelerle de buna benzer anlaşmalar, mutabakatlar yapmamız düşünülen bir şeydir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/1038) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Rıfat Sait, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Mart 2015 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmeleri gerekmektedir.

Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerimize çok teşekkür ediyoruz.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Merkez Anlaşmasının Ekinde Değişiklik Yapılmasına ve KEİ Merkezinin Kalıcı Olarak Taşınmasının Usullerine İlişkin Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nı görüşmeye başlıyoruz.

(1/1036) esas numaralı Tasarı 30 Ocak 2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 20 Şubat 2015 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü, Dışişleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Yalçın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YALÇIN – Malumları olduğu üzere, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ülkemizin girişimleriyle 1992'de İstanbul Zirvesi sırasında yayınlanan bir deklarasyonla kurulmuş, daha sonra 12 üyeye ulaşmıştır. KEİ'nin amacı, Karadeniz havzasında barış, istikrar ve refah bölgesi oluşturmak ve KEİ üyesi ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından ve ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklerinden yararlanarak ikili ve çok taraflı ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkileri çeşitlendirip geliştirmektir.

KEİ başlangıçta siyasi deklarasyona dayalı bir bölgesel iş birliği gelişimi niteliği taşıymaktaydı, daha sonra 10 Mart 1994 tarihinde İstanbul'da KEİ Uluslararası Daimi Sekreteryası kuruldu ve 1 Mayıs 1999 tarihinde de KEİ'nin temel yasası